

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗАКОНЫ

**Хужалык жәмгыятьләренең идарә итү һәм тикшереп тору
органнарында дәүләт мәнфәгатъләрендә эш итүче вәкилләр турында**

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы тарафыннан
2023 елның 8 июнендә
кабул ителде

1 статья. Әлеге Законның жайга салу предметы

Әлеге Закон хужалык жәмгыятьләренең идарә итү һәм тикшереп тору органнарында Татарстан Республикасы мәнфәгатъләрендә эш итүче вәкилләрне (алга таба – дәүләт мәнфәгатъләрендә эш итүче вәкил) билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү, билгеләп куюны һәм сайлау өчен күрсәтүне килештерү өлкәсендәге мөнәсәбәтләргә, шулай ук күрсәтелгән затлар тарафыннан хужалык жәмгыятьләргә белән идарә итү мәсьәләләргә буенча карарлар проектларына тавыш биргәндә үз позициясен килештерү мәсьәләләргә жайга сала.

2 статья. Дәүләт мәнфәгатъләрендә эш итүче вәкилләр эшчәнлегенә хокукый нигезләре

Дәүләт мәнфәгатъләрендә эш итүче вәкилләр үз эшчәнлекләрен федераль законнар, әлеге Закон һәм дәүләт мәнфәгатъләрендә эш итүче вәкилләргә билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү, билгеләп куюны һәм сайлау өчен күрсәтүне килештерү тәртибен һәм күрсәтелгән затлар тарафыннан хужалык жәмгыятьләргә белән идарә итү мәсьәләләргә буенча карарлар проектларына тавыш биргәндә үз позициясен килештерү тәртибен билгели торган башка Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашыралар.

3 статья. Дәүләт мәнфәгатъләрендә эш итүче вәкилләргә, хужалык жәмгыятьләренең идарә итү һәм тикшереп тору органнарына билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү, билгеләп куюны һәм сайлау өчен күрсәтүне килештерү тәртибенә карата гомуми таләпләр

1. Дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләр булып Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларын, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын биләүче затлар, шулай ук әлеге Законның 9 статьясы нигезендә башка затлар тора ала.

2. Дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләрне билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү, билгеләп куюны һәм сайлау өчен күрсәтүне килештерү түбәндәге хужалык жәмгыятьләренең идарә итү һәм тикшереп тору органнарына гамәлгә ашырыла:

1) аларга карата махсус хокукны («алтын акция») куллану турындагы карар кабул ителгән;

2) акцияләре (устав капиталларындагы өлешләре) Татарстан Республикасы милкендә булган;

3) акцияләренә (устав капиталларындагы өлешләренә) хужалык жәмгыятьләре ия булган, аларның акцияләренең (устав капиталларындагы өлешләренең) 50 проценттан артыгы Татарстан Республикасы милкендә була.

3. Дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләрне билгеләп кую, билгеләп куюны килештерү түбәндәге хужалык жәмгыятьләренең идарә итү һәм тикшереп тору органнарына гамәлгә ашырыла:

1) аларга карата махсус хокукны («алтын акция») куллану турындагы карар кабул ителгән;

2) акцияләренең (устав капиталларындагы өлешләренең) 100 проценты Татарстан Республикасы милкендә булган.

4. Әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелмәгән очракларда дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләрне сайлау өчен күрсәтү, сайлау өчен күрсәтүне килештерү гамәлгә ашырыла.

5. Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларын, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын биләүче затлар хужалык жәмгыятьләренең идарә итү һәм тикшереп тору органнарында дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүне түләүсез нигездә башкаралар.

4 статья. Дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләрне билгеләп куюны, сайлау өчен күрсәтүне, билгеләп куюны һәм сайлау өчен күрсәтүне килештерүне гамәлгә ашыручы органнар

Дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләрне билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү, билгеләп куюны һәм сайлау өчен күрсәтүне килештерү түбәндәгеләр тарафыннан гамәлгә ашырыла:

1) Татарстан Республикасы Рәйсе;

2) Татарстан Республикасы Дәүләт Советы;

3) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты;

4) Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенә мөлкәт мөнәсәбәтләре өлкәсендәге вәкаләтле органы.

5 статья. Татарстан Республикасы Рәйсе тарафыннан дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләрне билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү, билгеләп куюны һәм сайлау өчен күрсәтүне килештерү

Татарстан Республикасы Рәйсе күрсәтмәсе белән түбәндәгеләр гамәлгә ашырыла:

1) акцияләре Татарстан Республикасы милкендә булган, Татарстан Республикасы икътисады өчен аеруча әһәмияткә ия булган хужалык жәмгыятьләренең идарә итү һәм тикшереп тору органнарына Татарстан Республикасы Рәйсе, Татарстан Республикасы Премьер-министры, Татарстан Республикасы Премьер-министры урынбасарлары, Татарстан Республикасы Рәйсе Администрациясе Житәкчесе, республика башкарма хакимият органнары житәкчеләре вазыйфаларын, Татарстан Республикасы Рәйсе Администрациясендә, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Аппаратында, республика башкарма хакимият органнарында Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын биләүче дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләрне билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү;

2) Татарстан Республикасы Рәйсе, Татарстан Республикасы Премьер-министры, Татарстан Республикасы Премьер-министры урынбасарлары, Татарстан Республикасы Рәйсе Администрациясе Житәкчесе, республика башкарма хакимият органнары житәкчеләре вазыйфаларын, Татарстан Республикасы Рәйсе Администрациясендә, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Аппаратында, республика башкарма хакимият органнарында Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын биләүче дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләрне өлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 1 пунктында күрсәтелгән хужалык жәмгыятьләренең идарә итү һәм тикшереп тору органнарына билгеләп кую, билгеләп куюны килештерү, шулай ук өлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 2 пунктында күрсәтелгән хужалык жәмгыятьләренең идарә итү органнарына билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү, билгеләп куюны һәм сайлау өчен күрсәтүне килештерү;

3) өлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 3 пунктында күрсәтелгән хужалык жәмгыятьләренең идарә итү һәм тикшереп тору органнарына дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләрне билгеләп куюны һәм сайлау өчен күрсәтүне килештерү.

6 статья. Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тарафыннан дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләрне билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү, билгеләп куюны һәм сайлау өчен күрсәтүне килештерү

1. Татарстан Республикасы Дәүләт Советы карары белән түбәндәгеләр гамәлгә ашырыла:

1) өлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 1 һәм 2 пунктларында күрсәтелгән хужалык жәмгыятьләренең идарә итү органнарына Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатларын билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү;

2) өлеге Законның 5 статьясындагы 3 пункттында һәм 7 статьясындагы 1 өлешенең 1 пункттында каралган очракларда Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатлары тарафыннан хужалык жәмгыятьләренең идарә итү органнарында дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләр вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны килештерү.

2. Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатлары хужалык жәмгыятьләренең идарә итү органнарында дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләр вәкаләтләрен яңа чакырылыш Татарстан Республикасы Дәүләт Советы эшли башлаган көнгә кадәр гамәлгә ашыралар.

7 статья. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләрне билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү, билгеләп куюны һәм сайлау өчен күрсәтүне килештерү

1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты күрсәтмәсе белән түбәндәгеләр гамәлгә ашырыла:

1) өлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 1 һәм 2 пунктларында күрсәтелгән, өлеге статьяның 2 өлешендәге 1 пункттында күрсәтелгән исемлеккә кертелгән хужалык жәмгыятьләренең идарә итү һәм тикшереп тору органнарына өлеге Законның 5 статьясындагы 2 пункттында һәм 6 статьясындагы 1 өлешенең 2 пункттында каралган билгеләп куюны һәм сайлау өчен күрсәтүне килештерү нигезендә дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләрне билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү;

2) өлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 1 һәм 2 пунктларында күрсәтелгән, өлеге статьяның 2 өлешендәге 2 пункттында күрсәтелгән исемлеккә кертелгән хужалык жәмгыятьләренең идарә итү һәм тикшереп тору органнарына республика башкарма хакимият органнары житәкчеләре вазыйфаларын, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Аппаратында, республика башкарма хакимият органнарында Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын биләүче дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләрне билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү;

3) өлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 2 пункттында күрсәтелгән, аларның идарә итү органнарына билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мөлкәт мөнәсәбәтләре өлкәсендәге вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла торган хужалык жәмгыятьләренең идарә итү органнарына республика башкарма хакимият органнары житәкчеләре вазыйфаларын биләүче дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләрне билгеләп куюны һәм сайлау өчен күрсәтүне килештерү.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан түбәндәгеләр раслана:

1) хужалык жәмгыятъләре исемлеге, аларның идарә итү һәм тикшереп тору органнарына дәүләт мәнфәгатъләрендә эш итүче вәкилләр Татарстан Республикасы Рәисе белән килештергәннән соң Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләп куела, сайлау өчен күрсәтелә;

2) хужалык жәмгыятъләре исемлеге, аларның идарә итү һәм тикшереп тору органнарына дәүләт мәнфәгатъләрендә эш итүче вәкилләр Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләп куела, сайлау өчен күрсәтелә.

8 статья. Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мөлкәт мөнәсәбәтләре өлкәсендәге вәкаләтле органы тарафыннан дәүләт мәнфәгатъләрендә эш итүче вәкилләрне билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү

Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мөлкәт мөнәсәбәтләре өлкәсендәге вәкаләтле органы күрсәтмәсе белән түбәндәгеләр гамәлгә ашырыла:

1) әлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 2 пункттында күрсәтелгән хужалык жәмгыятъләренең идарә итү органнарына әлеге Законның 7 статьясындагы 1 өлешенең 3 пункттында каралган билгеләп куюны һәм сайлау өчен күрсәтүне килештерү нигезендә республика башкарма хакимият органнары житәкчеләре вазыйфаларын биләүче дәүләт мәнфәгатъләрендә эш итүче вәкилләрне билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү;

2) әлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 1 һәм 2 пунктларында күрсәтелгән хужалык жәмгыятъләренең идарә итү һәм тикшереп тору органнарына тиешенчә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының, республика башкарма хакимият органнарының язмача төкдимнәре нигезендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Аппаратында, республика башкарма хакимият органнарында Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын биләүче дәүләт мәнфәгатъләрендә эш итүче вәкилләрне билгеләп кую, сайлау өчен күрсәтү;

3) әлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 2 пункттында күрсәтелгән, аларның акцияләре (устав капиталларындагы өлешләре) белән идарә итү ышанычлы идарә итүгә яисә башка төрдәге идарә итүгә, хужалык итүгә тапшыру карала торган шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә юридик яисә физик затлар тарафыннан гамәлгә ашырыла торган хужалык жәмгыятъләренең идарә итү һәм тикшереп тору органнарына дәүләт мәнфәгатъләрендә эш итүче вәкилләрне билгеләп куюны һәм сайлау өчен күрсәтүне килештерү.

9 статья. Хужалык жәмгыятъләренең идарә итү һәм тикшереп тору органнарында Татарстан Республикасы мәнфәгатъләрендә эш итү шартнамәсе нигезендә дәүләт мәнфәгатъләрендә эш итү

1. Дәүләт мәнфәгатъләрендә эш итүче вәкилләр булып, Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларын, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын биләүче затлардан тыш, Татарстан Республикасы

Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнгән квалификация таләпләренә җавап бирүче башка затлар да билгеләнеп куела ала.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар дәүләт мәнфәгатләрәндә эш итүне Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенәң мөлкәт мәнәсәбәтләре өлкәсендәге вәкаләтле органы белән граждан законнары нигезендә төзелә торган хужалык жәмгыятләрәненәң идарә итү һәм тикшереп тору органнарында Татарстан Республикасы мәнфәгатләрәндә эш итү шартнамәсенә таянып гамәлгә ашыралар.

10 статья. Хужалык жәмгыяте белән идарә итү мәсьәләләре буенча карарлар проектларына тавыш биргәндә позицияне килештерү

1. Дәүләт мәнфәгатләрәндә эш итүче вәкилләр, хужалык жәмгыяте белән идарә итү мәсьәләләре буенча карарлар проектларына тавыш биргәндә, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенәң мөлкәт мәнәсәбәтләре өлкәсендәге вәкаләтле органы белән түбәндәге мәсьәләләр буенча үз позициясен язма рәвештә килештерергә тиеш:

- 1) хужалык жәмгыятенәң гамәлгә кую документларына үзгәрешләр кертү;
- 2) хужалык жәмгыятенәң бетерү һәм үзгәртеп кору;
- 3) хужалык жәмгыятенәң устав капиталы күләмен үзгәртү;
- 4) хужалык жәмгыятенәң идарә итү һәм тикшереп тору органнарына конкрет затларны билгеләп кую, сайлау, хужалык жәмгыятенәң бердәнбер башкарма органын төзү, хужалык жәмгыятенәң бердәнбер башкарма органы белән хезмәт шартнамәсе шартларын раслау, шул исәптән хужалык жәмгыятенәң социаль-икътисадый хәле күрсәткечләренә (индикаторларына) ирешү турында, хужалык жәмгыятенәң бердәнбер башкарма органына бүләкләү (премияләр яисә башка түләүләр) күләмен һәм аны түләү тәртибен билгеләү, хужалык жәмгыятенәң бердәнбер башкарма органы вәкаләтләрен вақытыннан алда туктату;
- 5) хужалык жәмгыяте тарафыннан аны гамәлгә ашыруда кызыксыну булган алыш-бирешне башкару;
- 6) хақы хужалык жәмгыяте активларының баланс хақыннан 25 һәм аннан да күбрәк процент тәшкил иткән мөлкәтне хужалык жәмгыяте тарафыннан сатып алуға яисә читләштерүгә, шулай ук әлеге мөлкәтне ышанычлы идарәгә, арендаға, залогка (ипотекаға) тапшыруға бәйлә эре алыш-бирешне хужалык жәмгыяте тарафыннан башкару;
- 7) хужалык жәмгыяте тарафыннан башка коммерциячел оешмалар төзүдә катнашу (шул исәптән кече хужалык жәмгыятләрәненә гамәлгә кую), финанс-сәнәгый төркемнәр, ассоциацияләр һәм берләшмәләр төзүдә катнашу;
- 8) хақы хужалык жәмгыяте активларының баланс хақыннан 10 һәм аннан да күбрәк процент тәшкил иткән мөлкәтне хужалык жәмгыяте тарафыннан турыдан-туры йә читләтеп сатып алуға, читләштерүгә яисә читләштерү мөмкинлегенә бәйлә алыш-бирешне яисә үзара бәйлә булган берничә алыш-бирешне хужалык жәмгыяте тарафыннан башкару;

9) хужалык жәмгыяте тарафыннан күчемсез мөлкәт белән алыш-бирешләр башкару.

2. Хужалык жәмгыятенен бер идарә итү органында дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче берничә вәкил булганда, хужалык жәмгыяте белән идарә итү мәсьәләләре буенча карарлар проектларына тавыш биргәндә, дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләренен бердәм позициясе алдан билгеләнә.

3. Дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкил тарафыннан хужалык жәмгыяте белән идарә итү мәсьәләләре буенча карарлар проектларына тавыш биргәндә үз позициясен килештерү тәртибе, дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләренен хужалык жәмгыяте белән идарә итү мәсьәләләре буенча карарлар проектларына тавыш биргәндә бердәм позициясен билгеләү тәртибе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә.

4. Хужалык жәмгыяте белән идарә итү мәсьәләләре буенча карарлар проектларына тавыш биргәндә үз позициясен килештерүнен билгеләнгән тәртибен бозган, шулай ук тавыш бирүе килештерү нәтижәләренә туры килмәгән дәүләт мәнфәгатьләрендә эш итүче вәкилләр законнар нигезендә җаваплы булалар.

11 статья. Татарстан Республикасы аерым закон актларының (закон актлары нигезләмәләренен) үз көчен югалтуын тану

Түбәндәгеләрне үз көчен югалткан дип танырга:

1) «Хужалык жәмгыятләренен һәм ширкәтләренен идарә итү һәм тикшереп тору органнарында дәүләт вәкилләренен катнашу тәртибе турында» 2000 елның 19 октябрәндәге 383 номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2000, № 11 (9));

2) «Хужалык жәмгыятләренен һәм ширкәтләренен идарә итү һәм тикшереп тору органнарында дәүләт вәкилләренен катнашу тәртибе турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2005 елның 12 декабрәндәге 122-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2005, № 12 (I өлеш));

3) «Татарстан Республикасы дәүләт мөлкәтен хосусыйлаштыру турында» Татарстан Республикасы Законына һәм Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2015 елның 7 октябрәндәге 70-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 2 статьясын (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2015, № 10 (I өлеш));

4) «Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2023 елның 6 апреләндәге 24-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 10 статьясын (Татарстан Республикасы законнар жыелмасы, 2023, № 27 (I өлеш)).

12 статья. Әлеге Законның үз көченә керүе

Әлеге Закон рәсми басылып чыккан көненнән соң 10 көн узгач үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Рәисе

Р.Н. Миңнеханов

Казан, Кремль
2023 ел, 20 июнь
№ 55-ТРЗ